

Likabehandlingsplan

- plan för arbetet mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling

Gångvikens skola

Giltighetstid: 2021-08-19—2022-06-10

Ansvarig rektor: Petra Carlsvärd

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en likabehandlingsplan är att elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision och arbetssätt

Gångvikens skolas vision är att skapa trygga barn som vill lära sig i samspel med andra.

3. Kartläggning av riskområden

Resultat av kartläggningen förra läsåret visar att eleverna tycker att vi respekterar varandra på skolan och att lärarna är rättvisa. Många elever upplever dock fortfarande att några elever inte följer ordningsreglerna som finns, men tycker att lärarna ser till att reglerna följs.

Oroande stor andel elever uppger att de inte har studiero, vilket delvis beror på att andra elever stör ordningen på lektionerna. Andra störningsmoment kan vara att elever på våningen ovanför springer och "klampar" så att de som har undervisning i klassrummen nedanför störs.

Majoriteten av eleverna beskriver att de vuxna på skolan reagerar om de får reda på att någon har varit elak mot en elev och att de vet vem de kan prata med om behov uppstår.

Det går att utläsa könsskillnader i hur eleverna uttryckt sig och pojkar tenderar ha en sämre bild av skolan än flickor. Skillnaderna är stora på Gångvikens skola jämfört med andra skolor i Sundsvalls kommun samt riket. Störst skillnad märks bland frågor om trygghet – pojkar verkar känna sig mer otrygga än flickor.

Årets elevråd har regelbundet tagit upp problem med toaletterna som upplevs äckliga (kisslukt, blött, och ofta många pappershanddukar på golvet). Eleverna framför också att duscharna inte känns trygga genom att där inte finns några mellanväggar. Det är dessutom full insyn i omklädningsrummen om någon öppnar dörren.

Vidare framförs kritik mot att vuxna på skolan ofta står i grupp vilket gör att eleverna känner sig otrygga och osedda. Denna kritik har kommit också från vårdnadshavare.

4. Mål för arbetet

Skolans långsiktiga mål är att utveckla likabehandlingsarbetet och skapa en gynnsam kultur för eleverna så att de får bästa möjlighet att nå goda resultat.

Årets mål är att arbeta för utvecklandet av en tydligare kunskapskultur på skolan och motverka beteendemönster som gynnar s.k. "antipluggkulturer".

5. Handlingsplan

Vuxna på skolan ska placera sig i olika zoner utomhus, närvara i omklädningsituationer och följa med elevgrupper vid förflyttningar.

Personalen genomgår detta läsåret utbildning i Skolverkets regi, "Främja likabehandling", det är ett systematiskt upplagt koncept som består av åtta delar med förberedelse, genomförande och uppföljning. Upplägget spänner över nästan hela läsåret.

Under sommaren påbörjades ett omfattande renoverings-/tillgänglighetsarbete på skolan som kommer att pågå hela innevarande läsåret och innebär bland annat helt nya ytskikt samt nya toaletter i A-huset. Vad gäller B-huset kommer besked om eventuella insatser efter årsskiftet 21/22.

6. Utvärdering av genomförda insatser

Personalens fortsatta arbete med regelbundna individ- och gruppstärkande övningar i lågstadiet har visat ytterligare effekt genom ökad hjälpsamhet och bättre kamratanda hos eleverna.

Skolans nolltolerans mot olämpligt uppträdande genom att skicka rapporter till vårdnadshavare har inte gett tillräcklig långvarig effekt. Diskussioner om hur vi kan arbeta på något annat sätt har startat.

7. Barns/elevs delaktighet i arbetet

I samband med läsårets start, hålls årets första elevråd. Det har förberetts i klasserna så att representanterna har med sig underlag för diskussioner i elevrådet. Första gången går vi igenom utkastet till reviderad likabehandlingsplan och även vad demokratiska processer innebär och vilket ansvar representanterna har. Här hämtas elevernas synpunkter in och tas med i den slutliga versionen av likabehandlingsplan.

Elevrådets synpunkter 2021-09-30.

Eleverna vill gärna ha en version som är mer lättläst och som passar bättre för barn. Varje klass tar upp detta på sina klassråd.

Överlag tycker dock eleverna att likabehandlingsplanen är bra och följande punkter tycker de är viktiga att de finns med:

- *Regler och konsekvenser om reglerna bryts*
- *Flera representanter lyfte vikten av att använda ett vardat språk och olika sätt att hantera situationer där det inte efterlevs.*

8. Rutiner för akuta situationer

Rutiner när elev kränker elev

- Den/de som upptäcker eller får vetskap om händelsen kontaktar klasslärare/personal.
- Klasslärare/personal kontaktar omgående utsedd kontaktperson(er) med fördjupad kunskap om kränkning, trakasserier och diskriminering.
- Föräldrar/vårdnadshavare kontaktas.
- Skyndsamt anmälan till STELLA-systemet. Utöver anmälningskyldigheten inträder också utrednings- och åtgärdsskyldighet.
- En utredning utifrån händelsen påbörjas, där även skolans kultur ingår i kartläggningen.
- I vissa situationer kan elevhälsan behöva kopplas in.
- Upprätta tid för uppföljning och utvärdering.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar elev

- Rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med elevens vårdnadshavare.
- Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.

9. Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

- **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

- **Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

- **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

- **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

- **Funktionsnedsättning**

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

- **Sexuell läggning**

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuellitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

– särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om

– särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Begrepp

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekats tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet "sexuella trakasserier" innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

• Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

• Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

• Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

• Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.